

Nowe Czyste Powietrze – pytania i odpowiedzi

1. Kiedy zaczyna obowiązywać nowy program Czyste Powietrze?

Nowa wersja programu zacznie obowiązywać 31 marca 2025 roku.

2. Jakie są główne cele nowego programu?

Poprawa jakości powietrza, poprawa efektywności energetycznej budynków przez wymianę nieefektywnego źródła ciepła i termomodernizację domów.

3. Jak długo będzie trwał program?

Program obejmuje lata 2018-2032. Umowy z beneficjentami podpisywane będą do 31 grudnia 2030 r. Środki będą wydatkowane przez WFOŚiGW do 31 grudnia 2032 r.

4. Ile środków posiada aktualnie NFOŚiGW do dyspozycji w ramach programu?

NFOŚiGW dysponuje budżetem Krajowego Planu Odbudowy (KPO) – 13,9 mld zł oraz środkami z Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – 7,9 mld zł. Nowy nabór wniosków od 31 marca 2025 r. finansowany jest ze środków Funduszu Modernizacyjnego (10 mld zł). Są to bezzwrotne dotacje.

5. Kto może zostać beneficjentem programu?

O dofinansowanie mogą występować osoby fizyczne, które są właścicielami lub współwłaścicielami domu jednorodzinnego lub wydzielonego w nim lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą. Minimalny okres tej własności musi wynosić 3 lata przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Wymóg ten nie dotyczy sytuacji spadkowych.

Ponadto muszą spełniać kryteria dochodowe określone w programie, a w przypadku najwyższego dofinansowania – także wymogi dotyczące standardu energetycznego budynku.

6. Jakie są możliwe rodzaje dofinansowania?

W programie dostępne są obecnie następujące formy wsparcia:

- **Dotacja** – przyznawana przez wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW). Wypłacana w całości lub maksymalnie w trzech częściach, po złożeniu wniosku o płatność i udokumentowaniu realizacji przedsięwzięcia;
- **Dotacja z prefinansowaniem** – dostępna dla podwyższonego i najwyższego poziomu dofinansowania. Środki wypłacane są zaliczkowo przed rozpoczęciem inwestycji, na podstawie dyspozycji wypłaty zaliczki złożonej przez beneficjenta wraz z fakturą zaliczkową wystawioną przez wykonawcę, który zawarł umowę z

beneficjentem na realizację przedsięwzięcia w ramach prefinansowania. Prefinansowanie w nowej odsłonie dostępne jest tylko przez operatora.

7. Jaka jest rola operatorów w programie Czyste Powietrze?

To nowe rozwiązanie w nowej odsłonie programu Czyste Powietrze, które obowiązuje od 31 marca 2025 r. Rolą operatorów jest wsparcie beneficjentów najwyższego i podwyższonego poziomu dofinansowania, w tym wszystkich beneficjentów korzystających z prefinansowania. Operator poprowadzi beneficjenta krok po kroku przez całą ścieżkę w programie i zapewnia pełną opiekę i wsparcie od podjęcia decyzji o realizacji inwestycji, przez proces inwestycyjny, aż do jego zakończenia i rozliczenia umowy o dofinansowanie.

8. Jakie są poziomy dofinansowania i ich progi dochodowe?

- **podstawowy poziom** – do 40% dofinansowania, próg dochodu: 135 000 zł/rok
- **podwyższony poziom** – do 70% dofinansowania, próg dochodu:
 - 2 250 zł/osobę w gospodarstwie wieloosobowym
 - 3 150 zł w gospodarstwie jednoosobowym
 - roczny przychód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej – maksymalnie czterdziestokrotność kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- **najwyższy poziom** – do 100% dofinansowania, próg dochodu:
 - 1 300 zł/osobę w gospodarstwie wieloosobowym
 - 1 800 zł w gospodarstwie jednoosobowym
 - lub otrzymywanie zasiłków (stały, okresowy, rodzinny, specjalny opiekuńczy)
 - roczny przychód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej – maksymalnie dwunastokrotność kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.
 - Zapotrzebowanie na energię użytkową do ogrzewania w budynku powyżej 140 kWh/m²/rok.

9. Jakie warunki musi spełniać budynek, aby można było przeprowadzić przedsięwzięcie modernizacyjne?

Budynek musi mieć pozwolenie na budowę wydane do 31.12.2020 r. Warunki zależą od wskaźnika zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania. Budynki dzielą się na trzy kategorie:

Lp.	Warunek wartości wskaźnika zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania dla budynku/lokalu mieszkalnego		Rodzaj przedsięwzięcia
	przed rozpoczęciem przedsięwzięcia	po zakończeniu przedsięwzięcia	
1	poniżej 80 kWh/(m ² *rok)	poniżej 80 kWh/(m ² *rok)	tylko źródło ciepła
2	od 80 do 140 kWh/(m ² *rok)	w przypadku, gdy w ramach przedsięwzięcia wymieniane jest tylko źródło ciepła: brak zwiększenia	tylko źródło ciepła <i>lub</i> tylko termomodernizacja (jeśli już jest efektywne źródło ciepła)
		w przypadku, gdy w ramach przedsięwzięcia realizowana jest termomodernizacja: nie więcej niż 80 kWh/(m ² *rok), przy czym zmniejszenie wartości wskaźnika musi wynieść co najmniej 40%	<i>lub</i> źródło ciepła i termomodernizacja
3	powyżej 140 kWh/(m ² *rok)	nie więcej niż 140 kWh/(m ² *rok), przy czym zmniejszenie wartości wskaźnika musi wynieść co najmniej 40%	tylko termomodernizacja (jeśli już jest efektywne źródło ciepła) <i>lub</i> źródło ciepła i termomodernizacja

10. Co obejmuje modernizacja budynków o wskaźniku poniżej 80 kWh/(m²*rok)?

Jeśli budynek posiada przestarzałe źródło ciepła na paliwo stałe (niższe niż 5 klasa wg EN 303-5), przedsięwzięcie obejmuje:

- demontaż starego źródła ciepła,
- zakup i montaż nowego źródła ciepła zgodnego z programem,
- dodatkowo: wymianę instalacji c.o. i c.w.u., wykonanie dokumentacji technicznej.

11. Jaki jest zakres przedsięwzięcia dla budynków o wskaźniku od 80 do 140 kWh/(m²·rok)?

W przypadku takich budynków możliwe są trzy zakresy przedsięwzięcia tj.: tylko źródło ciepła lub tylko termomodernizacja (jeśli już jest efektywne źródło ciepła) lub źródło ciepła i termomodernizacja.

W zależności od zakresu wymagana jest lub nie redukcja wskaźnika, tzn.:

- w przypadku, gdy w ramach przedsięwzięcia wymieniane jest tylko źródło ciepła: brak zwiększenia
- w przypadku, gdy w ramach przedsięwzięcia realizowana jest termomodernizacja: nie więcej niż 80 kWh/(m²·rok), przy czym zmniejszenie wartości wskaźnika musi wynieść co najmniej 40%.

12. Co obejmuje modernizacja budynków jeśli wskaźnik przekracza 140 kWh/(m²·rok)?

Dla budynków o najwyższym wskaźniku (powyżej 140 kWh/m²·rok) przedsięwzięcie musi zapewnić redukcję zapotrzebowania na energię do maksymalnie 80 kWh/(m²·rok) oraz zmniejszenie zużycia co najmniej o 40%. W ramach modernizacji można wykonać:

- wymianę źródła ciepła (tylko wtedy, gdy budynek nie jest wyposażony w źródło ciepła spełniające warunki programu),
- wymianę instalacji centralnego ogrzewania,
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
- termomodernizację (ocieplenie budynku, wymiana okien, drzwi, bram garażowych),
- dokumentację projektową i ekspertyzy.

13. Czy można przeprowadzić modernizację bez wymiany źródła ciepła?

Tak, jeśli budynek posiada już efektywne źródło ciepła spełniające warunki programu. Wówczas modernizacja może obejmować:

- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
- ocieplenie przegród budowlanych, wymianę okien i drzwi,
- dokumentację techniczną i ekspertyzy,

przy czym wiąże się to z koniecznością osiągnięcia określonych wskaźników wymaganych programem i ustalonych w audycie energetycznym.

14. Czy audyty energetyczne są obowiązkowe ?

Tak, wymagane są:

- audyt energetyczny przed rozpoczęciem inwestycji oraz dokument podsumowujący audyt energetyczny, który jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku o dofinansowanie, określającym rodzaj i zakres przedsięwzięcia, który będzie wymagany do zrealizowania w celu uzyskania dotacji
- świadectwo charakterystyki energetycznej po zakończeniu przedsięwzięcia.

15. Czy można otrzymać dofinansowanie na kilka budynków?

Nie, dofinansowanie przysługuje tylko na jeden budynek/lokal i można je otrzymać tylko raz. Z dofinansowania można skorzystać wtedy, jeśli nie jest się beneficjentem programu w związku z realizacją przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym na podstawie wniosku o dofinansowanie złożonego w naborze od 22.04.2024 r.

16. Czy możliwe jest prefinansowanie inwestycji?

Prefinansowanie do 35% kosztów jest możliwe tylko za pośrednictwem operatora i jest dostępne w najwyższym i podwyższonym poziomie dofinansowania.

17. Czy w okresie przejściowym będą obowiązywać jakieś specjalne zasady?

Od 31.03.2025 r. przez cztery miesiące można uzyskać dotację na koszty kwalifikowane poniesione od 28.05.2024 r., przy czym wnioski te muszą być zgodne z nowym programem (przewidziano kilka odstępstw od nowych zasad).

18. Czy można dostać dofinansowanie na kocioł gazowy?

Nie, kotły gazowe nie są kosztem kwalifikowanym w nowej wersji programu. Dla osób, które dokonały takiej inwestycji w 2024 r. i nie zdążyły złożyć wniosku przewidziano odrębny nabór.

19. Jakie koszty kwalifikowane można pokryć z dotacji?

Dotację możesz dostać na wymianę źródła ciepła i termomodernizację, w tym na:

- Wymianę kopciucha, czyli nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy efektywny i ekologiczne źródło ciepła ,
- Modernizację instalacji grzewczej,
- Ocieplenie budynku,
- Wymianę okien i drzwi,
- Zakup rekuperacji, czyli wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
- Audyt energetyczny,
- Świadectwo charakterystyki energetycznej.

Katalog kosztów kwalifikowanych znajduje się w załączniku nr 2 do programu.

20. Jak określa się datę rozpoczęcia przedsięwzięcia?

Rozpoczęcie przedsięwzięcia oznacza poniesienie pierwszego kosztu kwalifikowanego, czyli datę wystawienia pierwszej faktury lub innego dokumentu księgowego. Może to nastąpić nie wcześniej niż sześć miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie. Wyjątkiem są wnioski składane w ciągu czterech miesięcy od daty ogłoszenia naboru – dla nich rozpoczęcie przedsięwzięcia mogło nastąpić od 28.05.2024 r.

21. Kiedy przedsięwzięcie uznaje się za zakończone?

Przedsięwzięcie jest zakończone w dniu wystawienia ostatniej faktury lub innego dokumentu potwierdzającego wykonanie prac. Oznacza to rzeczowe zakończenie wszystkich działań objętych umową o dofinansowanie i umożliwia prawidłową eksploatację zamontowanych urządzeń.

22. Jaki jest maksymalny czas realizacji przedsięwzięcia?

Dla dotacji oraz dotacji z prefinansowaniem: do 24 miesięcy od daty złożenia wniosku.

23. Czy działalność gospodarcza prowadzona w budynku wpływa na możliwość uzyskania dofinansowania?

W przypadku, gdy w budynku/lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji , wysokość dofinansowania jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej.

W przypadku gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni przekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku/lokalu mieszkalnego, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania (nawet jeżeli działalność gospodarcza ma charakter sezonowy).

24. Jakie są obowiązki wnioskodawcy?

Aby otrzymać dotację, wnioskodawca musi:

- wykonać audyt energetyczny przed rozpoczęciem inwestycji a wraz z nim dokument podsumowujący audyt energetyczny i ten dokument dołączyć do wniosku o dofinansowanie,
- po zakończeniu przedsięwzięcia przedstawić świadectwo charakterystyki energetycznej, które potwierdzi spełnienie wymogów programu,
- wykonać cały zakres prac wskazany w dokumencie podsumowującym audyt,
- trzeba pamiętać, że po realizacji inwestycji w budynku nie może być użytkowane źródło ciepła niższej klasy niż 5.

25. Czy można łączyć dofinansowanie z innymi programami?

Tak, ale tylko jeśli dotyczą innego zakresu inwestycji:

- program „Mój Prąd” – można uzyskać dofinansowanie na inne elementy modernizacji niż te sfinansowane z Czystego Powietrza,
- program „Stop Smog” – podobnie jak wyżej, dofinansowanie dotyczy innego zakresu inwestycji,
- inne środki publiczne – można korzystać z dodatkowych dotacji, ale łączna wartość dofinansowania nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych.

26. Kiedy dotacja nie zostanie przyznana/ dofinansowanie nie zostanie wypłacone?

- jeśli budynek/lokal mieszkalny jest wykorzystywany sezonowo lub jest budynkiem gospodarczym;
- jeśli wnioskodawca sprzedał nieruchomość przed zakończeniem wypłat dotacji;
- jeśli wnioskodawca jest beneficjentem programu w związku z realizacją przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym na podstawie WOD złożonego w naborze od 22.04.2024 r.

- jeśli powierzchnia wykorzystywana na działalność gospodarczą przekracza 30% całkowitej powierzchni budynku;
- jeśli budynek powstał po 31.12.2020 r. i jego budowa została zgłoszona po tej dacie.

27. Czy mogę sprzedać nieruchomość w trakcie realizacji przedsięwzięcia?

Nie, jeśli sprzedaż nastąpi przed wypłatą całości dotacji, dofinansowanie nie zostanie wypłacone.

28. Czy mogę korzystać z dofinansowania, jeśli budynek jest używany tylko sezonowo?

Nie, dofinansowanie przysługuje tylko na budynki/lokale mieszkalne użytkowane całorocznie.

29. Czy mogę ubiegać się o dotację, jeśli w budynku/lokalu mieszkalnym są już nowoczesne źródła ciepła?

Tak, ale tylko na inne prace termomodernizacyjne, np. ocieplenie budynku, wymianę okien i drzwi, montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

30. Czy mogę wymienić stare źródło ciepła na nowe, ale pozostawić je jako dodatkowe ogrzewanie?

Nie, wymieniane źródło ciepła musi być trwale wyłączone z użytku i potwierdzone odpowiednim dokumentem (np. karta zezłomowania, protokół kominiarski).

31. Czy mogę dowolnie zmieniać przeznaczenie budynku po zakończeniu przedsięwzięcia?

Nie, przez 5 lat od zakończenia inwestycji budynek/lokal musi pozostać obiektem mieszkalnym. W tym czasie nie można demontować urządzeń objętych dotacją ani instalować nowych źródeł ciepła niespełniających wymagań programu.

32. Jakie dokumenty trzeba złożyć wraz z wnioskiem?

Niezbędne dokumenty to m.in. dokument podsumowujący audyt energetyczny i zaświadczenie o dochodach..

33. Jak długo trwa rozpatrywanie wniosku o dofinansowanie?

Czas rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie jest instruktażowy i powinien wynosić do 60 dni.

34. Jak długo trwa rozpatrywanie wniosku o płatność?

Czas rozpatrzenia wniosku o płatność to 60 dni.

35. Czy dofinansowanie obejmuje koszty projektowe?

Tak, audyt energetyczny i dokumentacja są kwalifikowane. Szczegóły na ten temat dostępne są w dokumentacji programowej.

36. Czy beneficjent może sam wybrać wykonawcę?

Tak, ale wykonawca musi spełniać standardy programu.

37. Czy trzeba rozliczać się z dofinansowania?

Tak, wymagane są dokumenty potwierdzające realizację inwestycji.

38. Czy można otrzymać dofinansowanie na wymianę samego źródła ciepła?

Tak, ale inwestycja musi spełniać wymagania efektywności energetycznej.

39. Czy możliwa jest zmiana wniosku po jego złożeniu?

Tak, ale zmiany muszą być uzasadnione i zaakceptowane przez WFOŚiGW.

40. Jakie zmiany wprowadzono w dotacjach jednostkowych?

Przywrócono dotacje jednostkowe dla ocieplenia przegród, stolarki okiennej i drzwiowej oraz bram garażowych.

41. Na liście ZUM od początku 2025 r. nie ma już pomp ciepła z certyfikatami, dla których nie zostały wykonane wymagane w programie badania. Co w sytuacji, gdy ktoś jeszcze w 2024 r. kupił i zamontował pompę ciepła, która wówczas była na liście a obecnie już jej nie ma?

Beneficjent otrzyma zwrot pieniędzy za ich zakup, jeżeli rachunek był wystawiony przed 31 grudnia 2024 r.

42. Jak wygląda kwestia ścieżki bankowej w nowym Czystym Powietrzu?

Od 31 marca 2025 r. nie będą dostępne Kredyty Czyste Powietrze na dotychczasowych zasadach. Pracujemy z bankami nad uruchomieniem ścieżki bankowej na nowych zasadach współpracy.

43. Jak wygląda sytuacja kominków w nowej odsłonie programu?

Nowe Czyste Powietrze dopuszcza pozostawienie kominków wykorzystywanych na cele rekreacyjne, czyli bez rozprowadzenia ciepła. Trwałe ich wyłączenie musi być potwierdzone odpowiednim protokołem kominiarskim wydanym przez mistrza kominiarskiego. Kominek musi spełniać wymogi ekoprojektu oraz docelowe wymogi uchwał antysmogowych obowiązujących na danym terenie.

44. Gdzie można uzyskać więcej informacji o programie?

Na stronach internetowych: NFOŚiGW (czystepowietrze.gov.pl/,) oraz wszystkich WFOŚiGW, a także w gminnych punktach konsultacyjno-informacyjnych.